

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या नियंत्रणाखालील राज्यातील स्वयंसेवी संस्थांमार्फत चालविण्यात येणाऱ्या शासन मान्य व अनुदान प्राप्त दिव्यांगांच्या निवासी / अनिवासी विशेष शाळा / कर्मशाळा व मतिमंदांकरीताची बालगृहे यामधील पूर्णवेळ शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सुधारित वेतन संरचना लागू करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : इडीडी-२०१९ / प्र. क्र. १२० / दि. क. १
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई- ४०००३२.
दिनांक : ३० सप्टेंबर, २०२२.

वाचा :

- १) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक : इडीडी-१०८८ / के. नं. ३८ / सुधार-२, दिनांक १० ऑगस्ट, १९९०,
- २) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक : इडीडी-१०८८ / के. नं. ३८ / सुधार-२, दिनांक १ ऑक्टोबर, १९९२,
- ३) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य, व क्रीडा विभाग, क्रमांक : इडीडी-१०९६ / २३७३७ / प्र. क्र. ४८७ / सुधार-२, दिनांक २२ ऑक्टोबर, १९९७
- ४) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक : इडीडी-२००३ / प्र. क्र. ३४० / भाग-३ / सुधार-२, दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४,
- ५) शासन अधिसूचना, वित्त विभाग, क्रमांक : वेपुर २०१९ / प्र. क्र. १ / सेवा-९, दिनांक ३० जानेवारी, २०१९,
- ६) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक : वेपुर २०१९ / प्र. क्र. ८ / सेवा-९, दिनांक २० फेब्रुवारी, २०१९,
- ७) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक : वेपुर २०१९ / प्र. क्र. १५ / सेवा-९, दिनांक १४ मे, २०१९,
- ८) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक : वेपुर २०१९ / प्र. क्र. ८ / सेवा-९, दिनांक ३० मे, २०१९,
- ९) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक : इडीडी-२०१९ / प्र. क्र. १२० / दि. क. १, दिनांक २३ एप्रिल, २०२१,
- १०) शासन शुद्धीपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक : इडीडी-२०२२ / प्र. क्र. १७ / दि. क. १, दिनांक १५ फेब्रुवारी, २०२२.

प्रस्तावना :-

राज्यातील स्वयंसेवी संस्थांमार्फत चालविण्यात येणाऱ्या शासन मान्य व अनुदान प्राप्त दिव्यांगांच्या निवासी / अनिवासी विशेष शाळा / कर्मशाळा व मतिमंदांकरीताची बालगृहे यामधील पूर्णवेळ शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना संदर्भ क्रमांक ९ येथील दिनांक २३ एप्रिल, २०२१ च्या शासन निर्णयान्वये सातव्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतन संरचना लागू करण्यात आलेली आहे. सदर शासन निर्णयामध्ये अंतर्भूत नसलेल्या उर्वरित १० संवर्गांना ७ व्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतन संरचना लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतलेला आहे.

शासन निर्णय :-

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या नियंत्रणाखालील राज्यातील स्वयंसेवी संस्थांमार्फत चालविण्यात येणाऱ्या शासन मान्य व अनुदान प्राप्त दिव्यांगांच्या निवासी / अनिवासी विशेष शाळा / कर्मशाळा व मतिमंद मुलांकरीताची बालगृहे यामधील कर्मशाळांतील १) कर्मशाळा अधीक्षक / अधीक्षिका, २) मदतनीस, ३) निदेशक-अ, ब, क, ४) भांडारपाल, ५) वाहन परिचर तसेच कर्मशाळा संलग्नित वसतिगृहातील ६) गृहपाल त्याचप्रमाणे शैक्षणिक अर्हता शिथील केलेल्या कर्मशाळांतील ७) कर्मशाळा अधीक्षक / अधीक्षिका, ८) ब-निदेशक, ९) मदतनीस व १०) भांडारपाल या उर्वरित १० संवर्गांना ७ व्या वेतन आयोगाच्या अनुषंगाने सोबतच्या विवरणपत्रानुसार सुधारित वेतन संरचना मंजूर करण्यात येत आहे.

२. सुधारित वेतन संरचनेतील वेतननिश्चिती आणि त्या अनुषंगाने अनुज्ञेय थकबाकीचे प्रदान संदर्भ क्र. ५ येथील शासन अधिसूचना, वित्त विभाग, दिनांक ३० जानेवारी, २०१९, संदर्भ क्रमांक ६ येथील शासन अधिसूचना, वित्त विभाग, दिनांक २० फेब्रुवारी, २०१९, संदर्भ क्र. ७ येथील शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, दिनांक १४ मे, २०१९ आणि संदर्भ क्र. ८ येथील शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, दिनांक ३० मे, २०१९ मधील तरतुदीनुसार करण्यात यावे. यासाठी सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद व सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण, मुंबई शहर / उपनगर यांनी आपल्या स्तरावर वेतननिश्चितीबाबतचे शिबीर तातडीने आयोजित करून वेतननिश्चितीबाबतची कार्यवाही करावी. तसेच संदर्भ क्र. १० येथील दिनांक १५ फेब्रुवारी, २०२२ च्या शासन शुद्धीपत्रकातील तरतुदीनुसार संबंधित प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण यांचेकडून संबंधितांच्या सेवापुस्तकांची पडताळणी करावी.

३. वेतननिश्चितीमुळे भविष्यात कमी / जास्त रक्कम अदा केली असल्यास ती वसूल करण्यास माझी हरकत राहणार नाही, असे हमीपत्र संबंधितांकडून घ्यावे. तसेच खालील बाबींची पडताळणी करून संबंधितांची वेतन निश्चिती करावी.

(१) सातव्या वेतन आयोगाची वेतननिश्चिती करताना भारतीय पुनर्वास परिषदेने पदनिहाय ठरवून दिलेल्या पात्रतेप्रमाणे तपासणी करावी.

(२) दिव्यांगांच्या ज्या विशेष शाळा / कर्मशाळांना शासन निर्णय दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ च्या कर्मचारी आकृतिबंधानुसार पदमंजूरी देण्यात आलेली आहे, त्या पदावरील नियुक्त कर्मचाऱ्यांच्या शैक्षणिक पात्रता व अर्हता शासन निर्णय दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ मधील पात्रतेच्या निकषांनुसार संबंधित सक्षम प्राधिकारी / वेतननिश्चिती करणाऱ्या अधिकाऱ्याने तपासून त्यानंतरच सातव्या वेतन आयोगाचे लाभ संबंधित कर्मचाऱ्यांना अनुज्ञेय करावेत.

(३) दिव्यांगांच्या ज्या विशेष शाळा / कर्मशाळांना शासन निर्णय दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ पूर्वीच्या तत्कालीन कर्मचारी आकृतिबंधानुसार पदमंजूरी देण्यात आलेली आहे, त्या पदावरील नियुक्त कर्मचाऱ्यांच्या शैक्षणिक पात्रता व अर्हता तत्कालीन कर्मचारी आकृतिबंधातील / शाळा संहितेतील नमूद

पात्रतेच्या निकषांनुसार संबंधित सक्षम प्राधिकारी / वेतननिश्चिती करणाऱ्या अधिकाऱ्याने तपासून त्यानंतरच सातव्या वेतन आयोगाचे लाभ संबंधित कर्मचाऱ्यांना अनुज्ञेय करावेत.

- (४) सातव्या वेतन आयोगानुसार वेतननिश्चिती करताना, जी पदे शासन निर्णय, दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ अन्वये मंजूर आहेत व सदरची पदे भरलेली आहेत आणि त्या पदांवरील कार्यरत कर्मचाऱ्यांना संबंधित प्राधिकाऱ्याकडून प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आलेल्या आहेत, ती पदे संबंधित कर्मचाऱ्याचा मृत्यु, नोकरी सोडणे, नियत वयोमानानुसार सेवानिवृत्ती, स्वेच्छासेवानिवृत्ती, राजीनामा किंवा इतर कारणामुळे कालांतराने रिक्त झालेली असल्यास, त्या रिक्त पदांवरील पदभरतीस आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांचे ना-हरकत प्रमाणपत्र असल्याची तपासणी करण्यात यावी.
- (५) शासन निर्णयाप्रमाणे दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ च्या शासन निर्णयापूर्वी दिव्यांगांच्या ज्या शाळा व कर्मशाळेतील कर्मचाऱ्यांची नेमणूक करताना बिंदु नामावली मागासवर्गीय कक्षाकडून तपासून त्यानुसार पदावर नेमणूक करणे बंधनकारक असते. त्यामुळे सातव्या वेतन आयोगानुसार वेतन निश्चिती करताना मागासवर्गीय कक्षाकडून सदरील पद हे बिंदुनामावलीनुसार भरले असल्याची खात्री करावी.
- (६) याशिवाय शासन निर्णय, दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ च्या शासन निर्णयापूर्वी ज्या शाळा व कर्मशाळा अनुदान तत्वावर कार्यरत आहेत आणि अशा शाळा व कर्मशाळांना शासन निर्णय दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ अन्वये अनुज्ञेय ठरणारी जास्तीची पदे शासनाने मंजूर केलेली नाहीत व ती पदे भरण्यास कोणत्याही स्वरूपाची मंजूरी दिलेली नाही, परंतु अशा अनुज्ञेय ठरणाऱ्या पदभरतीस मंजूरी नसलेल्या पदांवर शाळा व्यवस्थापनाने परस्पर व विना परवाना पद भरती केलेली आहे, अशा पदभरती केलेल्या पदांवरील कर्मचाऱ्यांना संबंधित न्यायालयीन प्रकरणी अंतरिम आदेशान्वये संरक्षण मिळालेले असल्याची खात्री करून त्यांची वेतननिश्चिती करावी.

३. सुधारित वेतन संरचनेत वेतननिश्चिती करण्यासाठी आवश्यक तो विकल्प, हे आदेश निगमित झाल्याच्या दिनांकापासून दोन महिन्यांच्या आत देण्यात यावा. एकदा दिलेला विकल्प अंतिम राहील.

४. या आदेशान्वये लागू करण्यात आलेल्या सुधारित वेतन संरचनेमुळे होणारा अतिरिक्त खर्च शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे वेतन व भत्ते ज्या लेखाशीर्षासाठी खर्ची घालण्यात येतो, त्याच लेखाशीर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा व त्याखालील मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा. तसेच आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांनी सुधारित अंदाज तयार करताना अतिरिक्त खर्च विचारात घ्यावा. सदरहू शासन निर्णय हा सुधारित वेतनश्रेणी मंजूर करण्याच्या अनुषंगाने असून या शासन निर्णयानुसार कोणतेही नवीन पद निर्माण करण्यास मंजूरी दिली जाणार नाही.

५. शासन निर्णय, दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ मधील विवरणपत्र “अ” मध्ये नमूद करण्यात आलेल्या कंत्राटी व एकत्रित वेतनावरील अंशकालीन कर्मचाऱ्यांना सदर सुधारित वेतनश्रेणीचा लाभ अनुज्ञेय राहणार नाही. त्यांना पूर्वीप्रमाणेच एकत्रित वेतन अनुज्ञेय राहील.

६. सदर शासन निर्णय हा वित्त विभागाचे अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक १९५ / २०२२ / सेवा-९, दिनांक १४ जुलै, २०२२ अन्वये मिळालेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२२१००३१११०३८३५२२ असा आहे. तसेच सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(वि. पुं. घोडके)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई,
- २) मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव / सचिव,
- ३) मा. मंत्री (सामाजिक न्याय) यांचे खाजगी सचिव,
- ४) मा. राज्यमंत्री (सामाजिक न्याय) यांचे खाजगी सचिव,
- ५) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,
- ६) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय यांचे स्वीय सहायक,
- ७) सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, यांचे स्वीय सहायक,
- ८) प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १ / २, मुंबई / नागपुर,
- ९) प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र, १ / २, मुंबई / नागपुर,
- १०) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे,
- ११) संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
- १२) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
- १३) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
- १४) सर्व प्रादेशिक उप आयुक्त, समाज कल्याण विभाग,
- १५) सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण विभाग,
- १६) सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद,
- १७) अवर सचिव, वित्त विभाग, सेवा-९, मंत्रालय,
- १८) अवर सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १९) निवड नस्ती.

(शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक : इडीडी-२०१९ / प्र. क्र. १२० / दि. क.१, दिनांक ३० सप्टेंबर, २०२२ सोबतचे जोडपत्र)

विवरणपत्र

अ) दिव्यांग शाळा संहिता १९८५ व १९९७ अनुसार पदे (दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ पूर्वीची पदे)

आ) स्वयंसेवी संस्थांमार्फत दिव्यांगांसाठी चालविण्यात येणारी विशेष कर्मशाळेतील संवर्गाना ७व्या वेतन आयोगानुसार वेतनस्तर

(५० निवासी आणि ७५ अनिवासी पर्यंत प्रशिक्षणार्थी असलेल्या कर्मशाळा)

अ.क्र.	पदनाम	विद्यमान वेतनश्रेणी (६ वा वेतन आयोग)	७ व्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतनश्रेणी	शेरा
१	२	३	४	५
१.	कर्मशाळा अधिक्षक / अधिक्षिका	पी. बी. - २ - रुपये ९३००- ३४,८०० ग्रेड पे रुपये ४३००/-	एस-१४ रुपये ३८,६०० - १,२२,८००	शाळा संहिता १९८५ व १९९७ मध्ये सदर वेतन श्रेणी दर्शविण्यात आलेल्या नाहीत. परंतु शासन निर्णय, दिनांक १० ऑगस्ट, १९९० अनुसार अनुज्ञेय.
२.	मदतनीस	-१ एस रुपये ४४४०-७४४० ग्रेड पे रुपये १३००/-	एस-१ रुपये १५,००० - ४७,६००	शाळा संहिता १९८५ व १९९७ मध्ये सदर वेतन श्रेणी दर्शविण्यात आलेल्या नाहीत. परंतु शासन निर्णय, दिनांक १० ऑगस्ट, १९९० अनुसार अनुज्ञेय.
३.	निदेशक- अ	पी.बी.-१ रुपये ५२००-२०,२०० ग्रेड पे रुपये २८००/-	एस-१० रुपये २९,२०० - ९२,३००	शासन निर्णय, दिनांक १० ऑगस्ट, १९९० अनुसार अनुज्ञेय.
	निदेशक-ब	पी.बी.-१ रुपये ५२००-२०,२०० ग्रेड पे रुपये २४००/-	एस-८ रुपये २५,५०० - ८१,१००	शासन निर्णय, दिनांक १० ऑगस्ट, १९९० अनुसार अनुज्ञेय.

(वि. पुं. घोडके)
उपसचिव

अ.क्र.	पदनाम	विद्यमान वेतनश्रेणी (६ वा वेतन आयोग)	७ व्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतनश्रेणी	शेरा
	निदेशक-क	पी.बी.-१ रुपये ५२००- २०,२०० ग्रेड पे रुपये २०००/-	एस-७ रुपये २१,७०० - ६९,१००	शासन निर्णय, दिनांक १० ऑगस्ट, १९९० अनुसार अनुज्ञेय.
४.	भांडारपाल	पी.बी.-१ रुपये ५२००- २०,२०० ग्रेड पे रुपये १९००/-	एस-६ रुपये १९,९०० - ६३,२००	शासन निर्णय, दिनांक १० ऑगस्ट, १९९० अनुसार अनुज्ञेय.
५.	वाहन परिचर	-१ एस रुपये ४४४०-७४४० ग्रेड पे रुपये १३००/-	एस-१ रुपये १५,००० - ४७,६००	शासन निर्णय, दिनांक १० ऑगस्ट, १९९० अनुसार अनुज्ञेय.

ब) दिव्यांग शाळा संहिता १९८५ व १९९७ अनुसार पदे (दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ पूर्वीची पदे)

७५ पर्यंत विद्यार्थी संख्या असलेल्या कर्मशाळा संलग्नीत वसतिगृहातील संवर्गांना ७ व्या वेतन आयोगानुसार अनुज्ञेय वेतनस्तर

अ.क्र.	पदनाम	विद्यमान वेतनश्रेणी (६ वा वेतन आयोग)	७ व्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतनश्रेणी	शेरा
१.	गृहपाल	पी.बी.-१ रुपये ५२००- २०,२०० ग्रेड पे रुपये १९००/-	एस-६ रुपये १९,९०० - ६३,२००	शासन निर्णय, दिनांक १० ऑगस्ट, १९९० अनुसार अनुज्ञेय.

क) दिव्यांग शाळा संहिता १९८५ व १९९७ अनुसार पदे (दिनांक १८ ऑगस्ट, २००४ पूर्वीची पदे)
शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक : इडीडी-१०९६ /
२३७३७ / प्र. क्र. ४८७ / सुधार-२, दिनांक २२ ऑक्टोबर, १९९७ अन्वये शैक्षणिक अर्हता शिथील
असलेल्या कर्मचाऱ्यांसाठी ७ व्या वेतन आयोगानुसार अनुज्ञेय वेतनस्तर -

(५० निवासी आणि ७५ अनिवासी पर्यंत प्रशिक्षणार्थी असलेल्या कर्मशाळा)

(वि. पुं. घोडके)
उपसचिव

अ.क्र.	पदनाम	विद्यमान वेतनश्रेणी (६ वा वेतन आयोग)	७ व्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतनश्रेणी	शेरा
१.	कर्मशाळा अधिक्षक / अधिक्षिका	पी.बी.-२ रुपये ९३००- ३४,८०० ग्रेड पे रुपये ४२००/-	एस-१३ रुपये ३५,४०० - १,१२,४००	शासन निर्णय, दिनांक २२ ऑक्टोबर, १९९७ अनुसार अनुज्ञेय.
२.	ब-निदेशक	पी.बी.-१ रुपये ५२००- २०,२०० ग्रेड पे रुपये १८००/-	एस-५ रुपये १८,००० - ५६,९००	शासन निर्णय, दिनांक २२ ऑक्टोबर, १९९७ अनुसार अनुज्ञेय.
३.	मदतनीस	-१ एस रुपये ४४४०-७४४० ग्रेड पे रुपये १३००/-	एस-१ रुपये १५,००० - ४७,६००	शासन निर्णय, दिनांक २२ ऑक्टोबर, १९९७ अनुसार अनुज्ञेय.
४.	भांडारपाल	पी.बी.-१ रुपये ५२००- २०,२०० ग्रेड पे रुपये १८००/-	एस-५ रुपये १८,००० - ५६,९००	शासन निर्णय, दिनांक २२ ऑक्टोबर, १९९७ अनुसार अनुज्ञेय.

(वि. पुं. घोडके)
उपसचिव